

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUN

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag

N:r 50 (313)

Fredagen den 15 december 1893.

6:te årg.

<p>Prenumerationspris pr år: Idun med Modetidning och kolorerade planscher ..... kr. 9:— Idun m. Modet. utan kol. pl. » 7: 50 Idun ensam ..... » 5:—</p>	<p>Byrå: Klara v. Kyrkogata 7, 2 tr (Aftonbladets hus.) Prenumeration sker å alla post- anstalter i riket.</p>	<p>Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas å byrån kl. 12—1. Allm. Telef 61 47.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösnummerspris 15 öre (lösnr endast för kompletteringar)</p>	<p>Annonspris: 35 öre pr nonparellerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tital stafy. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.</p>
---	---	--	---	--

Fanny Drakenberg, född Roempke.

Det var en gång på 1860-talet en liten flicka, som i skolan, där hon gick, var sina lärarinnors och kamraters synnerliga gunstling. Den lilla, med sin raka hållning, sitt ljusa hår och framförallt sina vänliga blå ögon, satt där som ett riktigt litet solsken, och en liten sol var hon, hvars strålar gingo rakt in i hjärtat, smälte isen och kom blommorna därinne att spira upp. Det var klassens arbetsammaste och mest plikttrogna elev och den gladaste bland kamraterna. Denna glädthet hade dock intet med upptåg och pojkkaktighet att göra, det var solstrålens ur de mörka molnen. Hon kunde icke se ett mullet ansikte, det måste le, och så försökte hon med skämt eller allvar att framkalla leendet. Också knöts redan på skolbänken kring henne en vänkrets, i hvilken hon än i dag, fastän frånvarande, är medelpunkten, och där endast namnet Fanny verkar som hon själf: sol i blickarna.

Den glada, lilla flickan växte upp, slutade skolan och blef strax därpå förlofvad. Härmed var, som hon trodde, hennes lefnadsbana utstakad, och hon använde de år, hvilka föregingo hennes giftermål, att utbilda sig så, att hon en dag i eget hem som husmor och maka kunde fylla sina plikter.

Fördenskull satte hon sig in i hushållets och det kvinnliga arbetets alla detaljer och förvärfvade sig så en god och mångsidig kännedom af dessa.

Efter nutida måttstock voro icke hennes skolkunskaper stora, men de voro grundliga, och på den grunden byggde hon ett vetande, som vidgade hennes vyer och skärpte hennes omdöme. Bibeln var länge hennes enda andaktsbok, och med nöje lyssnade hon till hvem helst som förkunnade sanningen i öfverensstämmelse med de heliga skrifterna, isynnerhet den, hvilken gjorde det så, att hon fick klart för sig, hur Guds bud tillämpas i hvardagslifvet.

Hoppet splittras åter och åter,
Dock aldrig hjärtat det efterlåter,
Som våg sig hvältver öfver våg
Och aldrig tröttnas deras tåg.

Just däri hafvets väsen röjes,
Att böljan ständigt sänkes och höjes;
Och att det hoppas dag från dag —
Se, det är hjärtats böljeslag.

Rückert.

Tidigt invigd i lifvets sorger sökte hon, hvarhelst hon kom, mildra dem och drog aldrig i betänkande att försaka för egen del, om hon därmed kunde glädja andra. Så danades hon redan i ungdomen till det värf den mognade kvinnan blef kallad att fylla.

Sommaren år 1879 utnämndes hennes fästman, herr Sten Drakenberg, till stationsinspektör på Mon, och den 13 december samma år hemförde han sin brud.

Det lilla hemmet blef i glädje och vänlighet en ljuspunkt ut öfver den vida mon, men det fick också kännas vid heds faror och enslighet. Kampen mot snöstormar och manshöga drivvor bröt snart den unge inspektörens krafter. Det halp icke, att han flyttades till det vackra och skyddade Västra Ed; sjukdomsfröet hade redan slagit rot.

Naturen i norden har ett vemodigt tycke, och stämningen öfver det fagra lilla hemmet vid stranden af Stora Le liknade redan från början sommarkvällens skymning. Solen sjunker i en bädd af guld, men natten bryter in.

Fru Drakenberg var änka, och med en liten son vid handen återvände hon till sin moders hem i Göteborg. Där, i samma hus där hon lekt sin barndoms glada lekar och hvarest hon som fullvuxen stått vid sin faders dödsbädd, byggde hon nu af spillror sitt ensamma lilla bo, men både för utkomst och af behof att komma i verksamhet såg hon sig om efter en plats.

Det syntes henne nästan omöjligt att finna en passande sådan, då hon en afton i ett sällskap träffade föreståndarinnan vid skolan för vanföra i Göteborg, fru Alice Bonthron, som erbjöd henne en verksamhet liknande hennes egen. Såväl i Stockholm vid Eugeniahemmet som i Helsingborg planlades då dylika skolor.

Fru Drakenberg tog med tacksamhet emot det vänliga anbudet. Praktisk och driftig som hon är, satte hon sig lätt in i att som lam, blind eller i saknad af högra handen dels utföra de arbeten, hon var van vid, dels lära sig nya. Det värsta var att dagligen nödgas se så mycket elände och lidande, men hennes glädighet tog ut sin rätt, hon visste hvad sorg ville säga, men också hvad kärlek kunde göra, och så blef det solskens äfven här. I detta, att bland dessa arma sprida ljus och kärlek, är hon visst icke ensam, ty så göra alla de kvinnor, hvilka arbeta i skolorna för lytta och vanföra, och ett besök där stärker därför vår tro på det goda och värmer upp kärleken till de lidande.

I oktober år 1887 tillträdde fru Drakenberg sin plats vid den då öppnade skolan för vanföra i Helsingborg. Den började anspråklöst, men redan följande år behöfdes en biträdande lärarinna, och hösten därpå inflyttade skolan i en större lokal. Fyra flickor fingo hel inackordering och åt alla eleverna serverades middag.

Våren år 1891 förändrades skolans namn

till Hemmet för vanföra. Den fick ett eget, hälsosamt beläget hus med den vackraste utsikt öfver Sundet. Elevantalet växlade mellan 16—30, däraf 12—20 i sender bodde i skolan. Sista året var den besökt af 45 elever. Med så vidgad verksamhet ökades lärarinnornas antal till tre, hvilkas uppgift det var att undervisa 16—30 män och kvinnor (de flesta eleverna vid dessa skolor äro fullvuxna) i stolffätning, korgmakeri, borstbinderi, svarfning, halmfätning, linnesöm, stickning m. m.

Dessutom skulle föreståndarinnan taga emot beställningar, sköta räkenskaperna, öfvervaka hushållet och bära ansvar för de i hemmet boende. Det sista var kanske det svåraste och det, hvartill just behöfdes fru Drakenbergs frisinnade och på samma gång allvarliga uppfattning af lifvet samt hennes stora förmåga att skilja på bisak och hufvudsak. Men var hennes arbete ofta tungt, så var det dock välsignelserikt, och härtill bidro icke minst de lyckliga sanitära förhållanden, under hvilka hon arbetade. Många återvunno hälsa och krafter. Den saknade eller skadade lemman kunde väl icke helt återställas, men de hade utan den lärt sig ett arbete, med hvilket de mycket snart kunde försörja sig; de hade blifvit nyttiga samhällsmedlemmar och mången, som nedtryckt af andligt och lekamligt elände kommit till skolan, lämnade den icke blott med tro på människornas godhet och kärlek, utan med lefvande förtröstan på Gud.

Från verksamheten i Helsingborg kallades fru Drakenberg detta år att öfvertaga Arbetsskolan för lytta och vanföra i Stockholm. Det var svårt för henne att lämna ett fält, där hon, så att säga, brutit marken, detta så mycket mer som skolans styrelse ogärna ville mista henne, men omtanken för sonens uppfostran manade henne att mottaga anbudet och den 1 september började hon sitt arbete i Stockholm.

Skolan där hade redan före fru Drakenbergs ankomst varit i verksamhet så länge, att elever, hvilka där utbildats, nu försörja sig själfva. Så är en man, hvars alla fingrar på högra handen blifvit amputerade, borstbindare i Sundsvall, och en lam flicka har lärt sig att sy på maskin, så att hon nu hjälper sin mor, hvilken är bosatt i Stockholm, med sömnad.

Vid Sveavägen (Stora Badstugatan) 92 är Arbetsskolan för lytta och vanföra belägen, och dit inbuda vi för saken intresserade att mellan klockan 9—12 förmiddagen och 1—4 eftermiddagen göra besök. Det är visserligen en trång, men ljus och bekväm lokal, och de finna där 17 barn, mer och mindre ofärdiga, syselsatta med snickeri, svarfning, linnesöm med mera. Har ni tid att tala med föreståndarinnan en stund, får ni höra, att elever från landsorten inackorderas i hyggliga hem och att åt de fattigaste, såväl därifrån som från Stockholm, utdelas matpoletter. Läkarevård, medicin och

bandager äro där som vid de andra skolorna af samma slag kostnadsfria. Ett önskemål för skolan är naturligtvis eget hus med rymliga lärosalar, ljusa, luftiga sofrum och en god mathållning. Säkert, så hoppas både föreståndarinnan och skolans vänner, skall detta inte heller låta vänta på sig, när stockholmarna med sitt vakna deltagande för allt lidande omfatta detta företag.

Till att börja med är skolan tacksam för beställningar. Skånska husarregermentet var en god afnämare till Hemmet för vanföras borstar och sådana kunna också behövas vid de många i Stockholm förlagda regementena. I Göteborg är mången vacker utstyrsel förfärdig af lama och blinda, och ville hufvudstadens damer också uppmuntra sin skola, skulle nog lika vackra arbeten där kunna utföras.

De, som ha största nyttan af dessa skolor, äro landsbygdens arma. De återvända i regeln till sina hem som små yrkesidkare, och skolan i Stockholm liksom de i landsorterna äro också inrättade för svenska folket. Fördenskull är det vi i Iduns spalter vågat taga så stort utrymme för vår skildring. Idun är ju damernas, jag skulle hellre vilja säga de svenska kvinnornas egen tidning. Kvinnan ömmar mer än mannen för nöden, men hon gör det också oförståndigare än han, då hon tror, att med stundens hjälp är allt hulpet. Det är dock icke så; en verklig hjälp liksom en sann glädje måste förberedas oftast med försakelse och arbete.

Därför, kommer till eder ute på landsbygden en blind, lam eller på annat sätt vanför tiggare, gifven dessa icke endast en måltid mat och kanske husrum öfver natten, utan skaffen dem en framtid. Och kunnen I icke själfva bidra därtill, vänden er till kommunens ordförande, till fattigvård och pastorsämbete, och tröttnen icke, förrän I fått in den arme i närmaste skola för vanföra! Då skolen ock I, liksom den kvinna, hvars bild i dag pryder Idun, få vara solstrålar, som smälta isarna och locka fram blommorna, trons och kärlekens blommar ur frusna människohjärtan.

Amanda Leffler.

Människokärlekens högtid.

Julen, människokärlekens högtid, närmar sig med stora steg, och för de flesta af Iduns unga läsare är arbetet med de glada förberedelserna därtill, de s. k. julklapparna, redan länge i full gång. Alla söka vi efter bästa förmåga fundera ut någon liten glad öfverraskning åt våra kära, våra barn, föräldrar eller syskon. Men under allt detta sysslande med julklappar, detta syende och broderande, torde väl nå-

Fotogénköket »PRIMUS»
Öfver 15,000 sålda på ett år.
Lika användbart vinter som sommar.
Lätt att rensa. Os. sot- och rökfritt.

Pris:
10 kr.

Fotogénköket »PRIMUS»
B. A. Hjorth & Co,
5 Klara norra Kyrkogata 5

Pris:
10 kr.

Ytterst bränslebesparande.
Fotogénen brinner i gasform.
Explosion omöjlig. Lätt att sköta.
Ingen fotogénutsvettning.

gon gång den tanken tränga sig på oss: »Hvarför fira vi julen, och fira vi den rätt?» —

Att julhögtiden är af hedniskt ursprung, veta ju de flesta af oss. Våra hedniska förfäder firade julen eller midvinters-festen såsom ett uttryck af sin glädje öfver solens efter vintersolståndet återvunna herravälde öfver mörkret. Vi ha nu likväl sedan barndomen vant oss vid att anse julen för en uteslutande kristlig högtid, till minne af Jesu födelse, och det är för att fira densamma, som vi önska och söka sprida så mycken trefnad och glädje som möjligt omkring oss. Särskildt på julaftonen, som ju sedan gammalt blifvit ägnad åt barnen och barnaglädjen, vilja vi endast se lyckliga ansikten, och till den ändan samla vi våra kära omkring oss och tillbringa aftonen under skämt och glam och utdelande af presenter. Ingen blir glömd, från far- och morföräldrarna ända till lillen i vaggan, äfven tjänarna i köket få sina gåfvor och sin del af julglädjen och trakteringen. På alla ha vi tänkt, d. v. s. alla i vår egen lilla krets, men ha vi väl ägnat en tanke åt dem, som stå utanför kretsen, och som ju dock enligt Jesu egna ord äro våra bröder och systrar?

Du unga moder, hvars högsta julglädje består i att se dina barns strålande ansikten och förtjusta blickar, när det ena hemlighetsfulla paketet efter det andra brytes och granskas till sitt innehåll, du vet mer än väl, att i samma stad, i samma landsbygd som du bo tusentals mödrar, hvilka kanske älska sina barn lika högt som du dina, men likväl måste se dem frysa och svälta på denna åt barnaglädjen helgade kväll; men om tanken på dessa sämre lot-tade någon gång söker tränga sig på dig, förjagar du den genast, ty du vill ej låta störa dig i din lycka, som för dig endast finns hos och med de dina. För dig har julen blifvit en *självviskhetens* i stället för en *kärlekens* fest!

Och du, unga flicka, som för länge sedan vuxit ifrån barnålderns fröjder, men likväl fortfar att år efter år fira julen på samma sätt, dels af gammal vana eller pietet, hvilketdera man vill kalla det, dels för att så mycket sig göra låter söka åter framkalla de känslor, som i din barndom gjorde julen så härlig och efterlängtd, du betänker ej, att du i stället för att på ett dylikt sätt söka arbeta dig in i en svunnen barnålders känslor skulle kunna med uppoffrande af mycket mindre både tid och penningar göra julaftonen till en verklig glädjehögtid, ej endast för dig själf, utan äfven för dem, som härvidlag i främsta rummet borde ihågkommas, nämligen barnen. Låt för denna enda kväll på året upp ditt hem för dessa stackars fattiga små, som få svälta och frysa året om, men för hvilkas fantasi likväl julaftonen med sin gran och sina julljus hägrar med det oupphinneligas hela glans. Låt dem få komma hem till dig, om också blott för några timmar, låt dem få se en tänd julgran på nära håll, i stället för att de förut fått betrakta den på afstånd med långtansfulla blickar och med den bittra känslan af att vara utestängda från glädjen och värmen innanför de frusna fönstren, låt dem få leka och dansa och för åtminstone en kväll känna sig lyckliga, såsom barn ock endast kunna vara det. Då skall äfven du, unga kvinna, på dessa få timmar hafva

lärt dig, att det finns ett ädlare och vär digare sätt att fira julen än att söka tvinga dig själf till att känna som ett barn och som ett barn glädjas åt gåfvor och öfver-raskningar. Sedan du sett den verkliga, äkta barnaglädjen stråla dig till mötes ur dessa fattiga smås ögon, skall du själf inse skillnaden mellan din egen hopkonstruerade och själfviska glädje och deras, och du skall då gladt och frivilligt, så mycket i din förmåga står, söka göra julen till hvad den bör vara: *en människokärlekens högtid och en fest för barn*. Då först blir julen för dig en verklig högtid, och då först firar du den rätt.

Mor Hanna.

”Hon var för oss en gåta”.

Tant Margaretas berättelse,
upptecknad af
Fanny Chrysanter.

(Slut fr. föreg. n:r.)

Vid återkomsten till sorgehuset var stämningen till en början sorgsen och allvarlig, men den församlade ungdomen bildade slutligen kottierier, ifrån hvilka snart lifliga samtal hördes, och småleende ansikten, från hvilka alla spår af tårar voro utplånade, syntes.

Stående i en af dessa grupper, kom jag att kasta blicken på Mimmi, hvilken efter vanligheten satt allena i ett hörn. Hon var dödsblek, och hennes eljes så lugna anletsdrag uttryckte den förfärligaste smärta.

Jag ämnade skynda fram, troende henne vara sjuk, då hon plötsligt reste sig, och kastande en blick full af harm, förakt och smärta på den henne närmast stående gruppen, gick hon den förbi, blek, stolt och kall, samt ut genom dörren till förstugan.

Orolig ämnade jag följa henne, — jag var öfvertygad om, att hon led, om af kroppsel- eller själssmärter visste jag dock icke — men blef hindrad i mitt uppsåt af en gammal fru, som för en stund tog min hjälpsamhet i anspråk. Hennes negligé hade nämligen råkat komma i olag.

Då äfven jag sedan gick ut i förstugan och ut på gården, var Mimmi försvunnen.

Omedvetet drogs jag till kyrkogården, hvilken låg helt nära, och närmade mig grafven, omkring hvilken vi nyss varit i tårar samlade. Enligt en af fadern uttalad önskan var den ännu icke igenkastad, och ned till dess djup ledde en steg; fadern ville taga ännu ett farväl af sin son.

Kommen närmare hejdades jag af den syn, som mötte mig. Där, på de grankvistar, som lågo utbredda omkring grafven, låg Mimmi, hvilken ingen ännu sett falla en tår, skakande af konvulsiviska snyftningar och kvidande af inre namnlösa kval.

Slutligen uppreste hon hufvudet, men blott för att dess mer nedböja det, ty djupt öfver den öppna grafven lutade hon sig och stirrade med nästan förtviflade blickar ned i dess djup, under det ord, sådana som kärleken och sorgen endast kunna förestafva, hördes från hennes skälfvande läppar. I handen höll hon en stor vacker kalla samt en nyli- gen utslagen kamelia, i hvilka blommor jag igenkände dem, som hon själf så kärleksfullt vårdat.

Jag drog mig sakta tillbaka. Det föreföll

mig som ett vanhelgande att längre göra mig till vittne af denna sorg, denna kärlek, hvilken hon hitintills så omsorgsfullt förmått att dölja. Dessförinnan såg jag dock, huru hon, begagnande sig af den omnämnda stegen, tyst som en ande försvann ned i grafven.

Kyrkogården ville jag ej lämna, förrän jag sett henne återvända från detta sorgliga besök. Och efter en stunds orolig väntan blef hon åter synlig. I handen höll hon ett par penséer, det enda hon kunnat rycka med sig ur dödens boning. I utbyte hade hon lämnat sina blommor.

Tyst smög jag mig då före till begravningsgården. Efter en liten stund syntes Mimmi bland oss igen, blek och allvarlig som förr, men blidare och vänligare, än hon någonsin varit.

* * *

Många år hade sedan dess försvunnit, de glada sorglösa flickorna hade antingen blifvit husliga, värdiga matroner eller gamla — »fröknar», och många af de forna vännerna hade alldeles försvunnit ur min synkrets.

Ibland dessa var äfven Mimmi Steffens en, men henne skulle jag dock få återse.»

Tant Margareta teg några ögonblick, under det ett varmt soligt uttryck lade sig öfver hennes vänliga ansikte — därpå vidtog hon:

»En dag för några år sedan fick jag bud från en bekant gammal fru med underrättelse, att hon låg sjuk, samt med begäran, att jag skulle besöka henne. Det var en knarrig och kinkig gammal dam, och jag hade all anledning till min förmodan, att sjukdomen icke gjort henne älskvärdare.

Men jag gick, ringde på och blef insläppt och befann mig så i den sjukas sängkam-mare.

Marssolen blickade vänligt in genom fönstret och strålade varmt på blommande auriklar och azaleor, som därvid logo så ljuft och friskt, att hela rummet fick återglans däraf. Allra blidast återspeglades detta på den sjukas anlete, och i de matta ögonen lyste det af något, som hade intet gemensamt med det kalla, missnöjda och ovänliga uttryck, man varit van att förut finna där.

Sedan jag, mottagen med en vänlig välkomsthälsning, satt mig, kunde jag ej underlåta att i tysthet anmärka, huru omsorgs- och kärleksfullt allt tycktes vara ordnad omkring den sjuka. Iuga nedfällade gardiner, intet kvalmigt halfdunkel, intet ängsligt upp-radande af medikamentsflaskor och dylikt på-minde om ett sjukrum. Ren och frisk fläktade luften omkring den hvita hufvudgården, på hvars kuddar dock någon kritiker kunnat anmärka frånvaron af spetsar och broderier, något som ju förlänar bädden en sådan prydlig och behaglig anblick. Men feberheta kinder och värkande tinningar äro dock troligen tacksamma mot de vänliga händer, som befriat dem från sådana små, men ständigt gnagande prydnader. Hufvudgården var vänd från fönstret, och på väggen midt emot densamma var hvarje föremål, som kunde återkasta ljuset, noggrant borttaget.

»Tant har väl någon sköterska,» frågade jag.

»Ja, kära du, det har jag visst,» svarade lifligt den gamla. »Och det är så underligt, vet du,» tillade hon med ett stilla leende. Då doktorn först sade, att han skulle skaffa en diakonissa, blef jag både ond och förskräckt och sade alldeles ifrån, att jag på

inga villkor ville ha en sådan — en *läserska*. — Du minns ju — en suck flög öfver de infallna läpparne på samma gång ett sorgset, vemodigt uttryck lägrade sig omkring dem — huru misstrogen, ja *stygg* jag varit mot alla, som jag haft anledning att gifva denna benämning. Men hon kom ändå, syster Mimmi. Och nu har hon i tre veckors tid skött mig med aldrig tröttnande ömhet och omsorg både natt och dag och alltid varit tålig, glad och kärleksfull. Och jag, som till en början kände mig hätsk och bitter mot henne, kan nu endast bedja Gud välsigna henne för allt, hvad hon varit för mig så för själ som kropp under denna tid — och innerligt tackar jag *honom*, som sände mig henne.»

Lätta steg hördes i rummet utanför, sakta öppnades dörren och i en diakonissas allvarliga och enkla, men ytterst ordentliga dräkt inträdde — Mimmi Steffens.

Dock, tillhörde detta milda, fridfulla anlete, omslutet af den nätta, hvita mössan, detta vänliga leende, dessa blida ögon verkligen henne?

Nej, icke henne, Mimmi Steffens, utan »Syster Mimmi».

Så varmt och hjärtligt hade vi båda aldrig hälsat hvarandra i vår ungdoms vår, som vi nu gjorde det såsom medelålders kvinnor.

Och sedan Mimmi vänligt ägnat den sjuka nödig tillsyn och jag efter en liten stund af henne tagit afsked, fingo Mimmi och jag tillfälle till en stunds förtroligt samspråk.

Frågor och svar aflöste hvarandra, barn- och ungdomsminnen framdrogos ur sina gömmor, och då vi slutligen kommo in på våra egna förhållanden, svarade Mimmi på min fråga, huru hon kommit att blifva diakonissa.

»Då jag såg tillbaka på mitt förflutna lif, syntes det mig så tomt, kallt och kärlekslöst. Jag tyckte mig stå i skuld hos hela mänskligheten, och det föreföll mig, som jag isynnerhet vore den tjänaren, hvilken med likgiltighet och otack för gifvaren och förakt för sina likar nedgrävt sitt pund i jorden. Ett brinnande begär att i någon mån godtgöra, hvad jag försummat, intog mig och — som jag hade hvarken förmåga eller medel att uträtta något storverk — efter som jag själf var bäst förtrogen med sorgen och lidandet — beslöt jag att med Guds hjälp blifva sjuksköterska.»

Hon teg några ögonblick och sade därpå med darrande läppar och en drömmande tankfull blick: »Minnet af en sjukbädd, bredvid hvilken jag måste stå överksam, utan förmåga och utan rättighet att göra det ringaste för den sjukes lindring, ehuru — ehuru jag skulle velat offra mitt eget lif, om det gagnat — kom mig dock kanske mest att fatta detta beslut. — Och så blef jag diakonissa och är nu sjuksköterska.

Och kan jag såsom sådan med någon ringa omsorg lindra en lidande, o, då sväller mitt hjärta af glädje och tacksamhet.

Och, vet du, Margareta,» slutade hon med en trohjärtad blick, »jag som förr så omildt och kallt stötte bort all vänlighet, anser nu hvarje tacksam blick, hvarje vänligt ord för min största och ljufvaste belöning.»

Våra presentkort.

Med detta nummer af *Idun* följa prydliga presentkort på *Idun*, *Iduns Modetidning* och ungdomstidningen *Kamraten* för år 1894. I dessa dagar,

då helt visst alla våra läsarinna äro mer eller mindre upptagna af tankar på att genom någon liten gåfva glädja sin omgivning, hoppas vi, att dessa små kort skola komma väl till pass.

Helt visst har hvar och en af eder ännu någon kvinnlig bekant, som icke äger *Idun*, men skulle sätta värde på att hafva densamma — ifyll då detta presentkort med hennes namn och lägg det i hennes julklappskorg. — Eder gåfva skall säkerligen bli välkommen för stunden, liksom den har den förmånen att göra sig angenämt påmind under hela det kommande året. Samtidigt måste ni naturligtvis verkställa prenumeration å eder postanstalt i den afsedda personens namn.

Ej mindre välkommen torde *Iduns Modetidning* — som nästa år blir ännu mycket prydligare och rikhaltigare än i år — varda som julklapp åt någon bland edra vänner.

Och vill ni glädja de unga, helt visst kan ni ej finna ett bättre sätt än genom ett presentkort på *Kamraten*, som redan bland ungdomen vunnit så varma sympatier. Afven för *Iduns Modetidning* och *Kamraten* gäller naturligtvis, att postprenumeration måste verkställas samtidigt med julklappskortets afsändande.

På detta sätt vill helt visst gärna hvar och en af våra läsarinna på samma gång till ett moderat pris göra någon af sina kära en julglädje och skaffa sin egen tidning en ny prenumerant. Ju vidare kretsar, som samlas kring våra tidningsföretag, dess rikare kan utbytet blifva af det andliga umgänge, de vilja förmedla mellan svenska hem.

Iduns julklappsbasar.

Klädstreck. Fru Stråle, som ej ser att göra några finare arbeten, stickar af segelgarn klädstreck åt Mia. På en temligen grof strumpsticka uppläggas 4 maskor, hvarefter man med rätstickning stickar dem. Arbetet vändes ej, utan träden tages tillbaka till samma sida, som man började. Det stickade snöret drages därigenom ihop, så att det blir nästan rundt. Dessa klädstreck äro mycket bra, och kunna stickas af segelgarnsändar, som man fått om paketet, om dessa hopsamlas.

Belle-soeur.

Förvaringsportfölj för gamla bref. Gamla bref vill man ofta gömma, men de taga så stort utrymme, förutom det besvär, som förorsakas af att hålla ordning och reda i dem. Lisa, som känner sin brors tankar i detta fall, ger honom därför till julklapp en portfölj att förvara dem uti. Af grått linne tillklipper hon en bit 40 cm lång och 20 cm bred. Rundt kring denna 2 cm från kanten sys en kråkspark med laxfärgadt silke. Biten fodras sedan med svart eller laxfärgadt bomullssatin eller, om man vill, atlas; innan detta göres, har man dock broderat egarens monogram på rätsidan i laxfärgadt och svart sike. Nu sys en 8 å 10 små väskor utan lock af grått linne, de böra, när de äro färdiga, vara 6 cm breda och 17 cm långa. Med svart silke sys nu på hvar väska namnet på den person, hvars bref skola förvaras där, väskorna kantas med svarta sidenband. Då väskorna äro färdiga, afmätas på den fodrade linnebiten 14 cm., där fastsys väskorna vid sin botten på tvären öfver linnebiten, så att de stå rakt upp och ned. De fastsys den ena intill den andra så nära som möjligt, helst ungef. på samma ställe, men man bör sy tvärs igenom både linne och foder, så att det blir riktigt starkt. På rätsidan döljes sedan sömnen med en kråkspark. Då detta är gjordt, hopviktes fodralet, så att man först viker de förut afmätta 14 cm. öfver väskorna, och sedan däröfver den återstående delen af det foderade linnestycket, så att hela portföljen får utseende af en plånbok. Monogrammet bör naturligt-

vis vara sydt så, att det kommer på den öfversta delen. Portföljen antingen igenknäppes med knapp och tråns eller också fastsys i ryggen ett svart sidenband, hvarmed den omknytes.

Belle-soeur.

Handskbevarare. Ett stycke röd sidensars, ett stycke hvit dito, 30 cm. breda och 35 cm. långa, sys i hop i form af ett kuddvar. En vadd i hvilken man strött violrotspulver införes och sys ihop om. Omkantas med snlj, vikes midt itu på längden och röda sidenband fastsys på två ställen på långsidorna, för hopknytning. Om man kan och vill, målas utanpå en blomklase, t. ex. äppelblomma, med oljefärg. Annars utklippes ur kreton blommor, fastgummas och omkantas med silke. Detta bör naturligtvis ske, innan vadden är ilagd och påsen hopsydd. Målar man, bör det dock göras sist. Blir lämplig julklapp för stora systers ljusa balhandskar.

Gredelin.

Trikoloren som pennorkare. En blå, en hvit och en röd flanelslapp, hvardera 6 cm. lång och 3 cm. bred, languetteras rundtomkring med silke i samma färg som lapparne och fastsys på en flannelsbit lika stor som alla tre lapparne tillsammans. Denna sammanfästes med en annan likadan o. två lika stora svarta klädeslappar; det faller af sig själf, att de båda flaggorna bilda yttre sidorna. Den ena tvärsidan kantas med ett blått sidenband, som tages så långt, att det räcker att knyta fast flaggan med vid en svarfvad träpinne, hvilken är 22 cm. lång och i ena ändan försedd med två hål 6 cm. från hvarandra, och hvare flaggan fästes.

Linus D.

Punschbrickduk. Att brickor fara illa och blifva fläckiga, då punsch eller annan spirituosa spilles därpå, har nog litet hvar fått erfara, och att försöka skydda dem med en vanlig brickduk är ej heller så lämpligt. Är nu brickan redan fläckig och behöfver skylas, eller är den ny och man vill akta densamma, kan den i det följande beskrifna duken vara lämplig till användning. Af ljusgul, mjuk, på båda sidor matt vaxtaft klippes ett lagom stycke till brickan. Härpå broderas med rött eller brunt tvättäkta bomullsgarn något lämpligt mönster, t. ex. en punschkaraff med glas eller ett

par skålande herrar. Duken hugges ut i nddar rundt omkring. Den kan vid behof lätt rengöras med en borste och ljumt vatten. Mycket lämplig present till pappa från mamma eller en af döttrarna.

Ima.

Balväska. Hur ofta ser man ej unga damer på väg till dans, bärande sina skor m. m. inlindade i ett papper. Bättre är väl att härtill använda en liten väska af grå linneväf. Denna göres 35 cm. i fyrkant och afdelas på midten med en rad kråkspark i två långsmala påsar. Den ena afdelningen användes till förvaringsrum åt skorna och den andra till handskar, asken med hårklädesel etc. Framsidan af väskan förses med emottagarinnans initialer och den andra med en blomma. Upptill, 3 cm. från kanten, anbringas en dragsko.

Ima.

Kupa för mjölkfat. Mia får denna kupa af Lisa att sätta öfver sina mjölkfat för att skydda dem från flugor och dam. Man behöfver härtill en gazremsa 83 cm. lång och 24 cm. bred, som hopsys eller hopklistras och veckas i elfva veck nedåt utlöpande, så att öfre öppningen blir 5 cm. genomskärning. Under öppningen fastsys en 3 cm. större rundel af gaze med ett 4 cm. bredt utpikeradt rysch af rött linne, hvartill erfordras en 80 cm. lång remsa. Handtaget, hvilket fästes innanför ryschet, består af en 3 cm. bred och 12 cm. lång linneremsa, som vikes tredubbel och utsys med hvit kråkspark. På vecken sys små kvistar med bladstyggn med rött garn. Kupan, som är 26 cm. i genomskärning, omgifves nedtill med ett 1 cm. bredt rött linneband, hvare karkass iträdes. Vill man göra kupan aflång, så insättes en oval i stället för en rundel upptill, och karkassen nedtill böjes i den önskade formen.

Belle-soeur.

Grytvantar. Af gammalt kläde klippas lappar, varierande i storlek mellan 15 och 20 cm. i fyrkant. Två af hvarje storlek kastas eller languetteras dubbla tillsammans med ett ylleband såsom hänge.

Ima.

Svenska vidskepelser

ur vår äldsta folkmedicin,

tecknade för Idun af S. H.

Helt säkert har i vissa tider naturen och dess fenomen varit föremål för människans uppmärksamhet, och den första tanke hon en gång blef mäktig ägnade hon nog åt denna natur, som i sin storartade och vilda prakt omgaf henne, och hvars vexlande företeelser ingåfvo henna vördnad och fruktan för de okända krafter, som genom desamma gäfvog sig uttryck. Med tillhjälp af sin fantasi personifierar människan dessa krafter och gör dem till väsen, liknande henne själf, men benne öfverlägsna i makt. Det blir för hennes uppfattning idel öfvernaturliga väsen, gudar och demoner, som befolka naturen och genom sin vilja frambringa dessa tusentals skiftande fenomen, som för hvarje steg möta den undrande människan. Tron på dessa väsen blir hennes religion, och naturliga följden af denna tro blir hennes sträfvan att på alla sätt komma i godt förstånd med dessa mäktiga varelser, som kunna både gagna och skada henne. Angripes människan af en sjukdom, är det naturligtvis någon af dessa öfverlägsna väsen, som påfört henne densamma. Läkekonstens uppgift är därför också gifven och klar: att försona denna mäktiga varelse eller i nödfall med tillhjälp af en än mäktigare betvinga honom. Sådan är uppfattningen än i dag hos de vilda folken af sjukdomarne och läkekonsten; sådan har den också en gång varit hos de civiliserade folkslagen. Äfven sedan kristendomen med sin lära om den enda och sanna Guden detroniserat de forna gudarna, bibehöll sig tron på öfvernaturliga onda makter, en tro, som inför folkets åskådningssätt fann ett stöd i kristendomens skarpa särskiljande af det godas och det ondas begrepp. Särskildt svårt synes folkmedvetandet hafva haft att släppa sin gamla uppfattning, att sjukdomarne voro en följd af dessa onda makters inverkan, och än i dag kunna vi hos vår allmoges finna många seder och »huskurer», som otvetydigt kunna leda sina anor tillbaka ända till hedendomens dagar.

En mycket stor roll i folkets föreställning om sjukdomarne spelade elfvorna. Hvad dessa ursprungligen ansågos vara, tyckes folktron så småningom hafva förglömt, men den jämförande språkforskningen har här liksom på så många andra områden lyckats bringa i dagen förgångna tiders uppfattning. Elfvorna, hvilka allmogen sedan långa tider tillbaka föreställt sig såsom små hvitklädda barn med utslaget hår, betraktades i äldsta tider såsom de affidnes själar, hvilka uppträdde såsom skogsrån, bergsrån, tomtar och dylikt. De kallades äfven alfer och vättar och ansågos ega mycket stor makt öfver de lefvande. Nästan allt ondt, för hvilket en människa kunde blifva utsatt, berodde på att hon »råkat emot», d. v. s. oförvarandes förolämpat elfvorna. Det var elfvorna, som förorsakade afmagring och aftyning hos barnen genom att suga dem. Nässelfeber kallade man »elfvabläst», emedan den var »påbläst» af en elfva. Med »elfvaskott» betecknade man en plötsligt påkommen sjukdom. Nervösa ryckningar kallas »elfvan», och stark yrsel ådrog man sig, om man råkade sofva på ett ställe, der elfvorna trätt sin dans. Enda sättet att undgå alla dessa sjukdomar var att försäkra sig om elfvornas bevägenhet; och hade man blifvit sjuk, måste elfvorna till hvad pris som helst försonas, hvilket lättast skedde ge-

nom att bringa dem offer. Verksamaste offersättet var offerandet i s. k. elfkvarnar, hvarmed man förstod mindre och större stenblock, hvilka på sin öfre yta hade en eller flera skålformiga fördjupningar, i hvilka man såsom offergåfvor nedlade frukter, mynt och dylikt. Bruket af sådana offer har åtminstone i vissa landsdelar kvarstått nära nog in i våra dagar.

Förutom offerandet ansågs ringformen äga stor makt och inflytande gentemot öfvernaturliga väsen. Så t. ex. begagnades ända in i förra århundradet mot blödning följande »läsning»: ställ dig norr om en vägg och rita med ringfingret på densamma motsols en ring, under det du säger: Natan under himmelen, Natan under jorden, Natan under månen, Natan under sol; Jesu Kristi kors du stod, han stannar denna ådrans blod. Mot »skerfvan» ansågs mycket verksamt att gifva det sjuka barnet nio droppar mjölk, hällda genom en vigselring, och mot »vapel» på ögonlocket brukade man kringrida en vigselring framför ögat motsols tre gånger. Denna ringformens egendomliga verkan tillkom alla ringformiga öppningar, vore sig i väggen, mellan några trädgrenar eller dylikt, och man plögade med stor »framgång» draga den sjuke genom sådana öppningar. Mot »ältan» hos barn brukades allmänt s. k. ältstenar, små stenar af ringform eller försedda med ett eller flere hål. Afsikten med dessa stenars påbindande på barnet var, att elfvorna hellre skulle syssla med ringen än med den som bar den. Mot s. k. »vildlappaskott», ett plötsligt påkommet ondt, förorsakadt af trolldom, nyttjades följande kur. En vidja hopböjdes till en ring och tjugusju pilar skuros af samma träslag. Ringen hålles i närheten af den kroppsdel, hvori den sjuke har den svåraste värken, och genom ringen kastas tre pilar tre gånger dagligen tre dagar å rad, under det den som kastar för hvarje pil säger: jag skjuter. Den sjuke frågar: hvad skjuter du mig för? Svar: för vildlappaskott och trollskott och alla andra onda skott, som flyga om dagen.

Det var ingalunda likgiltigt, på hvilken dag man offrade åt elfvorna eller genom »läsning» sökte bot för deras onda skött. Ville man vara viss om framgång, borde dylikt endast företagas på torsdagen. Man betraktade nämligen Tor såsom elfvornas konung och antog, att de på sin härskares dag lättast och säkrast låta beveka sig af de dödliges böner och besvärjelser. Det var också på grund häraf man icke fick bullra i huset på torsdagskvällen, utan skulle då hållas helgd, eljes vredgades elfvorna öfver den ringaktning, som visades deras herre, och husets goda tomte drog sin färde.

Men Tor var ej endast elfvornas härskare, han var också eldens gud, och man såg därför i elden, gudens representant, ett mäktigt skydd mot »allt ondt som är ute och far» och som isynnerhet är vådligt för det nyfödda, ännu odöpta barnet. I barnets första bad skall eldmörja islås. Ingen får taga i barnet, utan att först vidröra elden, och hvar och en, som kommer in i rummet, måste röra om elden. Försummas någon af dessa föreskrifter, blir barnet »oroligt». Likaså måste hvarje natt, tills barnet blir döpt, eld brinna och ljus vara tändt, ty eljes borttaga trollen barnet och lägga en »bortbyting» i bädden i dess ställe. Skulle barnet trots alla försiktighetsmått blifva sjukt, bör man offra dess linne åt elden, eller ock »drages barnet under tända ljus». Denna sistnämnda kur tillgår på följande sätt. Sju vaxljus, hvilkas veckor förfärdigats af barnets kläder, fästas på en kapp, som lägges öfver tvänne stolskarmar. Ljusen tändas och barnet föres-

sjut under kappen. Denna omvrides därefter, så att ljusen vändas nedåt, hvarvid ett pipande läte höres i följd af vaxets neddrypande på golvet. Det är elfvorna, som jämra sig. Det ställe på golvet, der vaxet faller, piskas med ris, hvilket anses träffa elfvorna, som därigenom afskräckas att återkomma och ånyo ansätta barnet. — Blir man plötsligt hes, bör man tre gånger å rad ropa in i bakugnen så högt man kan: gif mig mitt mål igen. — Plågas man af värk, skall man sätta sig på spisbänken och säga: all sveda och värk döfvar du i tre namn: Oden, Tor, Frigge.

Som vi sett var det en nära gemenskap man ansåg existera mellan den renande eldens gud och elfvor och tomtar. De sistnämnda buro ju i folkets föreställning t. o. m. eldgudens livré: den röda mössan. Sannolikt är det tron på denna gemenskap, som gett upphof till åsikten om skyddsandarnes stränga fordran på renlighet. Såväl elfvor som tomtar blifva mäktigt förtörnade, om man utkastar orenlighet på de ställen, där de hafva sitt tillhåll eller där de utföra sina nattliga danser. Till straff därför sända de sjukdom. »Elfblåsten» är ett sådant straff, och aftyder barnet, så suga elfvorna det, emedan det ej hålles rent. Vill man åtnjuta derast ynnest, måste i allt renlighet och ordning iakttagas, och där så sker »drager tomten till gården».

Såsom symbol af elden och sålunda ock af eldguden betraktade man den röda färgen. Att bära denna färg betydde också att vara ställd under eldgudens särskilda skydd. Och stor ansåg man, som vi sett, den gudens makt vara. Vill man »knyta bort» sjukdomen, bör man begagna röd tråd därtill. Den röda pionens kärnor bota fallandesot, och bäras de som halsband, hindra de kopporna att slå ut i halsen, hvarjämte de göra tandsprickningen lätt. »Ältan» fördrifves lätt genom en morot, upphängd i skorstenen. En röd klut, färgad af varmt harblod, taget den 1 maj, botar ros, och värtor borttagas med blod från en röd tupps kam. Bunden kring halsen, skyddar en röd duk färet för räffen; har en ko eller oxen blifvit »modstulen», häfves förgöringen genom en röd klut, fastsydd vid svansen o. s. v.

Vi hafva här framställt några vidskepelser, som under många sekler härskat bland vårt folk, och hvilka tydligen äro öfverlevor af en forntida religion. Och i denna sin egenskap af öfverlevor äga de ej blott kuriositetens intresse, utan hafva de ock sitt stora värde ur kulturhistorisk synpunkt. Liksom andra fornsaker kunna de för oss förtälja om dagar, som länge sedan flytt, och särskildt på senaste tiden, då språkforskningen mäktat uppträda som deras tolk, har man börjat förstå och värdera dessa gengångare från försvunna tidevarf.

Till Fredrique Hammarstedt.

Den 23 nov. 1893. *

*Jag vet en tid på minnen rik,
En tid ej någon annan lik
I bilder sköna, ljusa:
Min barndom med dess flydda år —
Nu står den för mig som i går.
Och milda vindar susa
Ifrån dess aningsrika vår.*

* Som Idun redan omnämnt, fyllde denna dag den vördade lärarinnan 70 år. Bland den rika hyllning, som då kom henne till del, voro ock nedanstående vackra verser, som vi med nöje bringa till en vidare krets af svenska kvinnor, bland hvilka den vördade gamla helt viss räknar många minnesgodas lärjungar.

Hur solen log bland blomster då,
Och näktergalar hördes slå
I paradiset fägring;
Ej ännu någon stormil röt,
Och jord med himmel sammanflöt
I samma ljusa hägring.
Ja, så vår barndoms vår förstöt. —

På denna dag i kulan höst
Jag vet, att många tusen bröst
Känt värlig sol därinne.
Ett namn på allas tunga är;
En bild bland andra dyr och kär
Står fram så ljus därinne.
Det är din bild, hvars dag det är!

Ty hvad för oss var ljuslig vår,
Det var din mödas tunga är;
Du plöjde troget, sådde
I våra hjärtan ädel vän,
Och sådden vattnade du med
En himmelsk dag. Förmädde
Du nu se i vårt hjärta ned...

Ej under att mitt sinne rörs,
Att till mitt minne återförs
Den ljufva barndomsvåren!
Du ädla, moderliga vän,
Mitt hjärtas varma känsla känn!
Den svalnat ej med åren,
Det är på tid att visa den.

Haj tack, vår lärarinna huld,
Att du oss skänkt det ädla guld,
Din hela ömhet rikal
Vi sågo det uti din blick;
Din kärlek oss till hjärtat gick —
Och allvaret tillika;
Och så du kärleksvördnad fick.

Hur förde du hvar morgonstund
Oss in i ordets helga lund
Och tolkade dess under.
Med Israel i öknens sand
Vi vandrade till löftets land
Och skymtade därunder
En glimt af Edens sköna strand.

Och heräskalden, konungen
Blef oss en vänlig barndomsvän;
Skönt ljudo harpans toner.
De blifvit så mitt minnes skatt,
Mig fröjdat mången dag och natt.
Mer värd än millioner
Är denna rika minnesskatt.

Din skola var ett ungdomshem.
Hur lifligt varm jag minnes dem,
Som där oss ledde, lyste
Igenom många djupa schakt
I kunskapsgrufvans vida trakt!
Hur gladt ditt öga lyste,
När mödan något fynd oss bragt!

Om varmt vi känna i vår själ
För Gud och för vårt Sveriges väl,
Om blicken lärt sig svinga
Långt öfver hemmets lilla sfer
Och dock med glädje dväljes där
Med trohet i det ringa —
Ja, det din skolas ära är! —

Du lade in din hela själ,
Då varmt du bad för barnens väl,
Att Gud vår Gud må vara! —
— Nu fyller du de sjuttio år;
Och varm en enig bön då går
Från all din barnaskara:
Gud signe dyra modren vår!

Gör ljufva hennes ålders år,
Att riklig lön af nåd hon får!
Och sist med fröjd hon svarer:
»Min Herre, se nu är jag här
Och alla barnen, som du där
Mig gifvit!» Amen! Vare
Det så, vår Gud och fader kär!

Karin L.

Några ord om våra barns musik.

För Idun af *Pussie*.

Huru ofta hör man icke barnen klaga, att det är så tråkigt att lära sig spela, och de önska att upphöra med sina musik-lektioner! Man anklagar dem för lättja och tröghet, men manne det icke vore skäl att undersöka, i huru hög grad deras klagomål är berättigadt?

En ung flicka t. ex., som besöker offentlig skola, måste ofta taga sin musik-lektion på aftonen, då hon är trött efter dagens arbete och mycket hellre ville hvila sig med promenad, skridskoåkning eller dylikt. Om hon då kommer förströdd och olustig till lektionen, kan man ej undra på, om denna hvarken utfaller till hennes nöje eller nytta. Men äfven om tiden och de yttre omständigheterna äro gynsamma, händer det dock, att en ung flicka, som för öfrigt tycker om musik, finner i sina lektioner en börda, och då är felet att söka i själva undervisningen.

Då ett barn skall börja att lära musik, begå föräldrarna ofta det felet att välja en mindre skicklig lärarinna, tänkande, att hvem som helst kan meddela grunderna, och att det ej är så noga med de första årens undervisning. Men detta är ett stort misstag: just grunderna äro det allra vitigaste, och lär man ej dem ordentligt, så kan man aldrig uppnå skicklighet i musik. Vid våra barns uppfostran måste vi alltid behålla den grundsatsen för ögonen, att det allra bästa är endast godt nog för dem — och så är det äfven med afseende på musik-undervisningen. Dock, det är en ganska svår sak att välja lärare, ty den, som äger den största tekniska skicklighet, är icke alltid den lämpligaste att meddela undervisning. Därtill fordras något ännu mera, nämligen det största tålmod och ihärdighet samt förmåga att göra sina elever intresserade. I allmänhet kan man taga som regel, att en lärarinna är mest lämplig att börja en ung flickas musikaliska utbildning och en lärare att avsluta och gifva den sin »finishing touch».

Det är alltid med förtjusning, som ett barn mottager underrättelsen om, att det får börja att spela; men huru snart tröttnar det icke därvid! — och detta är till stor del lärarinns fel. Hon förstår icke att göra musik-lektionen rolig nog för sin elev. Barnet bör anse det som ett nöje att få spela och ej som en tung plikt, hvilken måste uppfyllas. Är lärarinna själf intresserad af sitt ämne, så blir lärjungen det i de allra flesta fall också. Det fordras stort tålmod och ihärdighet att lära små barn musik. Man måste i början nästan taga det »på lek», ty allt beror på, om man kan få eleven att tycka om sina lektioner och gärna komma till dem. Ej må man trötta sin lärjunge med för mycket repeterande af samma stycke eller betunga hans minne med alltför många saker på en gång. I början får man ej vänta sig för stora resultat, utan vara nöjd, om barnet lärt sig litet i hvarje lektion. Framför allt bör man ej utsträcka undervisningen för länge: tjugominuter är det högsta, som en liten nybörjare kan uthärda, utan att bli trött. Det är ej blott fingrarna, som arbeta, utan äfven hjärnan, och denna måste icke ansträngas. Så fort ringaste trötthet eller minskning af intresset inställer sig hos barnet, måste man upphöra, ty hvad man fortsätter af lektionen efter denna tid är mera till skada än till gagn.

Nästan från första lektionen kan eleven börja att lära sig en liten melodi utantill med en

hand, och detta ökar intresset på märkvärdigt sätt. Om lärarinnan därtill lägger ackompanjering i basen, låter detta redan storartadt, och barnet längtar att visa sin skicklighet genom att lära den ena melodien efter den andra. Vänstra handen kommer så småningom äfven till, och under tiden framskrider man stadigt med att lära noterna och de första tråkiga bitarne ur piano-skolan. På detta vis kommer man liksom »på lek» öfver den besvärligaste perioden, och har man lyckats bevara sin elevs intresse därunder, så är det numera ingen svårighet att vidmakthålla det.

Icke alla barn äro musikaliska eller hafva utpräglade anlag, men nästan alla kunna komma att tycka om musik och gärna själva öfva den, och det beror då i väsentlig mån på lärarinnan. För att åstadkomma detta, måste man studera sin lärjunges tycke och smak och icke envist hålla sig till samma metod för alla. Kan en ung flicka t. ex. ej uppfatta det sköna uti klassisk musik, utan finner den blott tråkig och svår, så skall man ej trötta henne med för mycket därpå, utan hellre låta henne följa sin egen smak och lära mera melodiosa och lättfattliga stycken. Hon kan då uppnå skicklighet i en riktning åtminstone, om hon än icke har sinne för det mera gedigna och värdefulla i musiken. Men framför allt måste läraren söka att göra musiklektionen underhållande för sin elev. Äfven det tråkigaste ämne blir ett nöje, då det undervisas på ett intressant sätt. Om då äfven barnens föräldrar ville göra sitt till genom att visa sig intresserade af deras framsteg och uppmuntra musiken i hemmet, skulle man säkert ej så ofta få höra det klagomålet, att det är så tråkigt att lära sig spela.

Ur notisboken.

Af den gamla stammen. En gammal stockholmska, fröken *Hilda von Schneidau*, dotter efter aflidne kommissarien i kammarrätten C. U. von Schneidau har aflidit härstädes. Hon var nu långt hunnen på sitt 79:e år och hade fört ett stilla, ensligt lif; dock stod hon i liflig förbindelse med sina närmaste släktingar och vänner. En omständighet i hennes lif torde vara enastående i de så ombytliga stockholmsförhållandena. Hon hade nämligen i omkring 65 år bebott samma lägenhet, Riddargatan n:r 1 (gamla numret 34), dit hon flyttade med sina föräldrar. Först för två år sedan nödgades hon flytta, då de tre trapporna blefvo för besvärliga. För tre å sedan förordnade hon att hennes lik skulle brännas. Hennes prästbetyg var fortfarande det samma, som utfärdades 1832 vid hennes konfirmation, och för dess egendomsliga stilisering återgifva vi detsamma.

Wälborna Jungfru Vilhelmina Hilda von Schneidau, född den 11 Mars 1815 i Stockholm, blef med välgrundad kunskap i vår Christna Salighetslära, efter erhållen undervisning, föregången af offentligt förhör och confirmation i S:t Jakobs Kyrka, första gången delaktig af Herrens Heliga Nattvard Söndagen den 13 Maji detta år.

Herren förvare Sitt barn, att det vandrar i sanningene och gör sin kallelse och utkorelse fast, såsom det sin Gud och Frälsare lofvat hafver.

Guds gåfva är det eviga lifvet genom Christum Jesum, vår Herre. 1 Cor. 3 Cap. 11 v.
Stockholm den 15 Maji 1832.

Abr. Z. Pettersson
Kyrkoherde.

Två småländskor. För två år sedan vann fröken *Anna Lindqvist* från Jönköping anställning vid löjtnant Fr. Berghs gymnastikinstitut i Paris. Nu i höst har hon i egenskap af assistent vid nämnda anstalt varit i tillfälle behandla två berömda landsmaninna Kristina Nilsson, grevinnan Casa de Miranda, hvilken har funnit sig så väl af behandlingen, att hon engagerat sin unga landsmaninna, bördig liksom sångerskan själf från Småland, att medfölja på en rekreations-

Juvelerare
K. ANDERSON

Juvel-, guld- och silfverarbeten, passande till lysnings- och hederspresenter. **Bordsilver**, eleganta mönster till lägsta pris efter dagens kurs å silfver. **Armband, Broscher, Nålar, Ringar, Kedjor** etc. i stort och modernt urval till billigaste pris. **Diamantringar** med 1, 3 och 5 diamanter från 20, 60 och 125 kr. **Blåklint**, modernaste silfverbroscher. **Billets priser**. — Bref besvaras omgående.

resa till Rivieran. De båda småländskorna komma att tillsammans tillbringa tre månader af innevarande vinter i det härliga Mentone.

I Terpsichores tjänst. F. d. premierdansösen vid de k. teatrarne i Stockholm och Köpenhamn fröken *Maria Westberg* har i dagarne afidit. Född 1853 väckte hon redan tidigt nppmärksamhet för sin graciösa dans, sitt nobla, ädelt kvinnliga framträdande, och då hennes talang nått sin höjdpunkt, erhöill hon den för en icke dansk dansös särskildt smickrande utmärkelsen af ett första rangens engagement vid den k. skådebanan i Köpenhamn, där fordringarna i detta hänseende äro vida större än hos oss och där, som man vet, Terpsichores vackra konst sedan gammalt äger höga anor. Hon kreerade där flera nya partier och vann liflig anklag både hos publiken och kritiken. Den lika talangfulla som älskvärda och blygsamma artisten sörjes närmast af moder och syskon, men en talrik och tillgifven krets af vänner deltagar i deras sorg.

Kvinnoklubbens barnfest, förut af oss oss omnämnd, har måst uppskjutas, i anseende till nu rådande sjuklighet, till efter jul. Såvida inga hinder mellankomma, äger den i stället rum den 12 januari 1894 efter rikhaltigt, med flere nyheter försedt program.

Man talar om kvinnans mission och »rättigheter», som om dessa någonsin kunde vara skilda från mannens mission och rättigheter; — som om hon och hennes herre vore varelser af oberoende slag och med oförenliga fordringar. Detta åtminstone är orätt. Och icke mindre orätt — kanske ännu mer löjligt orätt — är den föreställningen, att kvinnan blott är skuggan, den åtföljande af bilden till sin herre, som är skyldig honom en oreflekterande och sträng lydnad, och som i sin svaghet uteslutande uppehålls af överlägsenheten i hans styrka. Detta, säger jag, är den löjligaste af alla villfarelser beträffande henne, som skapades mannen till en hjälp. Som om han kunde hjälpas verksamt af en skugga, eller värdigt af slaf!

Ruskin.

Litteratur.

Vårt folk, verklighetsbilder ur svenskt folklif, sådant det ter sig hos storfolk och småfolk, i stad och på land, i fjäll och på slättbygd, i skogar och bland skär, på logar och gillen, i smedja och studerkammare, i lust och nöd. Tecknade med penna och pensel af framstående författare och konstnärer. — Se där den långa, men och mycket sagande titeln på ett nytt praktverk, som begynt utgifvas från Fritzes k. hofbokhandels förlag. Det bör blifva ett verkligt nationellt verk, som man må hoppas skall komma att tränga vida omkring i svenska hem, där fosterlandskärleken växer och vårdas. Det första häftet företer en gedigen och innehållit värdig utstyrelse och inledes af en fosterländskt besjälad dikt af Frithiof Holmgren: »Vårt folk» med teckningar af Malmström. »Ett furstebarns dop» skildras af numera afidne biskop Strömberg, och som en pendant härtill tecknar Ave, hur det gick till »När Lars Perssons pojke fick namn». Edvard Evers ger bilden af »En konfirmation i en landskyrka». Illustrationer i detta häfte äro, utom Malmström, André, A. Kulle och Severin Nilsson. Arbetet är afsedt att utkomma fullständigt under loppet af detta och nästa år i omkring 12 häften à 1 kr. 40 öre.

Nornan, svensk kalender för 1894, är i år först i kalendrarans rad. Redaktionen har fortfarande besörjts af Georg Nordensvan, och där af inses att densamma är verkställd med urskilning och smak. Både de literära och artistiska bidragen äro af intresse, och Nornan blir helt visst en kär julgåst i många hem.

Kalendern Svea firar i år ett betydelsefullt jubileum, i det dess nu föreliggande årgång är den femtionde i ordningen. Ett så långt lif för en periodisk publikation vittnar häst om den stad-

gade popularitet, den genom goda egenskaper förvärfvat. Med berättigad stolthet kan ock Svea göra den återblick på det gångna skedet, som nedskrifvits af professor Varburgs penna: det visar sig att kalenderns historia och den svenska skönlitteraturens under detta halfsekel bra nära sammanfalla. Svea har alltid varit en trogenspegling af sin tid, se där dess förnämligaste förtjänst och hemligheten af dess framgång.

Flere ståtliga julkupationer föreligga äfven i år i form af dessa illustrerade och praktfullt utstyrda jultidningar, som numera blifvit så populära. Äldst i gårde är *Julkeullen*, Publicistklubbens, nu som alltid, till såväl literärt som konstnärligt innehåll gedigna julskrift, hvilken redan länge lärt hitta vägen till så många svenska hem. *Jul*, Konstnärsklubbens välkända bidrag till julmarknaden, står värdigt vid sidan af sina äldre årgångar, och detta är densamma den bästa rekommendation. *Julrosor*, från Bojesens förlag i Köpenhamn, är till den yttre utstyrelsen den präktigaste — ock så den dyraste. Men priset är i hvarje fall ytterst billigt i förhållande till den konstnärliga och vittra valutan. *Barnens julrosor* på samma förlag är ock värd att rekommendera för en mycket värdad utstyrelse och ett innehåll, som bör vara ägnadt att lifligt tilltala sin publik.

Efterlämnade skrifter af Anna Carlotta Leffler: Sanningens vägar. Napolitanska bilder. (Albert Bonniers förlag.) Den genialiska författarinnans literära kvarlätningskap kan helt visst påräkna den största uppmärksamhet, äfven i kretsar, där hennes åskådningssätt icke delas — ty om en rikt begåfvad, djupt tänkande ande bär den dock vittnesbörd. Sagospelet »Sanningens vägar» kom mer nog att väcka blandade känslor, de italienska bilderna däremot helt visst oblandadt angenäma genom sin liflighet och färgprakt. Utan tvifvel ett af årsbokmarknadens märkligaste alster.

Flere goda böcker för ungdom ha tillsändts oss. *Onkel Aaams Linnea*, ånyo utgifven i urval, torde ej behöfva söka långt efter vänner. *Bertha von Suttners* beryktade fredsroman »Ned med vapnen» har utgifvits i en för ungdom bearbetad form och bör varmt kunna rekommenderas åt alla föräldrar, som vilja påverka det unga framtidsläktet för en af samtidens vackraste humana idéer. Någoting extra lockande för alla pojkar bör »*Bland rödskind och Cowboys*» af C. A. Henty vara. Man behöfver bara bläddra genom de lockande illustrationer, som pryda boken, för att falla för frestelsen.

Genom Khorasan och Turkestan, den kände upptäcktsresanden *Sven Hedins* af oss förut anmälda intressanta och gediget utstyrda arbete, nalkas nu sin afslutning och bör kunna bli en värdefull julgåfva för de talrika älskarne af dylik litteratur.

En monogramsamling i två färger jämte lösa alfabet, kronor, emblem m. m. har börjat utgifvas på Gustaf Chelius förlag och synes genom sina eleganta och sin praktiska uppställning bli ytterst välkommen för våra damer. Den fördelas på 3 häften à 1,50 pr häfte och utkommer fullständigt under loppet af nästa år.

Marlitts samlade romaner och berättelser ha å Alb. Bonniers förlag börjat utgifvas i en illustrerad godtköpsupplaga, som helt visst måste öppna vägen för den populära och underhållande författarinnan till ännu vidare kretsar än förut. Komplet kommer samlingen att omfatta 40 häften à 25 öre häftet, och blir den nya rikt illustrerade upplagan *billigare* än de äldre oillustrerade.

Ny musikkalender föreligger från *Abr. Lundquists k. hofmusikkhandel*. Vår flitige och gouterade danskompositör *Victor Holtz* hjuder på en »Serpentinpolka» och en hambopolska »Skålmungen», båda högst rytmska och dansanta. *John Ölander* ock så skattad som danskompositör, företrädes af en polka »På småtimmarna» och en vals »På kärlekens lätta vingar» med inlagda piffiga och populära melodier. Mycket tacksam är *H. R. Wejdållings* spanska polkakonsert »Stjärnbilden», som redan offentlig uppförts under stort bifall. *Herbests* marsch »Under Sveas fana» är ganska pompös och effektiv, men verkar betydligt af remeniscenser. *Hugo Sedström* har i sin »Valse Caprice» åstadkommit en fin liten tonbild, och äfven *M. Carmans* »Caprice-Gavotte» samt *E. Meyer-Helmunds* intermezzo »Wonne-traum» skola nog vinna pianoamatörers bifall. »Snöflingor», andra häftet, hjuder för året en sorterad samling vacker dansmusik. Så här ha våra läsarinor att välja på till julbalerna.

Ernst Widegren en kompositör, som redan förut gjort sig fördelaktigt bemärkt i den lättare genren, har, själf medlem af Publicistklubben, tillägnat detta sällskap en synnerligen anslående marsch, som under titel »Leve pressen» nyss utsändts i musikhandeln. Den nya marschen lär förberedas till uppförande af flere bland våra offentliga kapell och torde inom kort bli lika populär som många af sina företrädare, hvilka nu äro, bokstafligen taladt, på hvar mans läppar.

Teater och musik.

Kungl. operan. I lördags uppfördes för första gången efter ungefär 18 års hvilas Aubers komiska opera »Hälften hvar eller Hin ondes andel». Liksom alltid i Aubers operor återfinner man äfven i denna en hel del vackra och smekande melodier. Ett och annat torde dock i viss mån förefalla något föråldradt. Med det i sin helhet ganska goda utförandet låter operan emellertid fortfarande höra sig. Fröken *Karlsohn* som Carlo Broschi skulle med sin präktiga och distinkta sång och sitt mer än vanligt lifliga spel förtjäna odeladt erkännande, om textuttal blefve något tydligare. I sistnämnda hänseende brusto de flesta, måhända med undantag af fru *Linden*, som i allmänhet plägar vårda sig om ett tydligt textuttal, men hvares röst vid detta tillfälle på grund af indisposition lät något lägmäld och beslöjad. Hennes uppträdande för öfrigt var utmärkt. Fröken *Holmstrand* sjöng Casildas parti korrekt, ehuru något kallt. Herr *Lundmark* hade som Rafael d'Estuniga, om man frånräknar ett par smärre missöden, en lycklig afton. Af de öfriga förtjänar särskildt hr *Johanson* att omnämnas för sitt utförande af den grubblande konung Ferdinands roll; likaså hr *Strömberg* som informatorn Gil Vargas. Hr *Grafström* lär hafva anlagt en fullt verklighetstrogen mask som storinkvisitorn Fray Antonio. — För öfrigt gick operan på det hela taget bra under hr *Halléns* anförande.

Nästa måndag lär f. f. g komma att uppföras den danske kompositören Ennas mycket omtalade opera »Hexan».

K. Dramatiska teaterns senaste program, som i lördags gick för första gången, är af synnerligen underhållande beskaffenhet. Det upptager först ett nytt svenskt original: »Nattrocken», lustspel i en akt af *Tor Hedberg*. Den unge begåfvade författaren har här åstadkommit en mycket kvick och verkningsfull samhällssatir, där såväl uppslaget som den dramatiska ramen i dess helhet äro ganska originella. Den goda borgmästaren i en småstad, hvilkens 25-årsjubileum just skall till att firas af hans trogna medborgare, får ett plötsligt anfall af vämjelse för »den offentliga lögnen»; hädanefter skall han bli en »sanningssägare» och uppträder nu inför den förbluffade gratulant-deputationen klädd i nattrock — både bokstafligen och figurligen. Han stöter sig dock genom sin osminkade öppen-hjärtighet med samtliga societetens element och kommer i en fruglig klämma, som till slut hotar att aldeles förinta honom, då han — väckes af den verkliga deputationen och till sin utsägliga lättnad finner, att hans sanningsidéer endast varit en förskräcklig dröm.

Herr *Bäckström* utförde borgmästarens makt-påliggande och ansträngande roll med saftig komik och verkningsfull stegring i spelet och skördade därför lifligt bifall. De många öfriga rollerna hade ock fått karaktäristiska företrädare, särskildt framhålla vi hr *Personnes* dräpliga tidningsredaktör, hr *Hamrins* bankkamrer, hr *Gründers* pastor, hr *Strömbergs* riksdagsman och hr *Örtengrens* däre. Publikens munterhet var stor, och rop på författaren försordes efter ridans sista fall.

Kom så *Sardous* och *Nanjas* kvicka »Vi skiljas!» med den genomypperliga rollbesättningen sedan tre år tillbaka. Särskildt var det en högtid att återse fru *Hartmann* som Cyprienne, en af hennes allra förnämsta sceniska skapelser, som ingalunda mist något af sin konstnärliga afrundning sedan senast. Hr *Fredriksons* des *Prunelles* och hr *Personnes* *Adhëmar* äro också alltid lika gärna sedda.

Aftonen i sin helhet var en af de mest animerade vi tillbragt på Dramatiska teatern. Ej minst lifligt deltog konungen och kronprinsen och prins Karl, hvilka närvaro, i bifallet.

Andra kammarmusiksoarén ägde rum i tisdags i Vetenskapsakademiens hörsal inför en talrik publik. Programmet upptog tvänne nyheter, nämligen en pianotrio (n:r 2. h-moll) af L. Norman samt en stråksextett (a-dur) af A. Dvorák. Den förra föreföll något matt och monoton, helst som den kom efter programmets första nummer, den karaktäristiska och anslående stråkkvartetten (ess-moll) af P. Tschajkowsky, hvilken trots sina många svårigheter erhöill ett utmärkt utförande. Särskildt gjorde sig i denna komposition den mystiska och målande tredje satsen, *andante funebre*, förträffligt gällande. I Dvoráks sextett, där hr Neruda med känd talang skötte första violoncellstämman och hr Gellrich andra altviolin, väckte isynnerhet de båda mellansatserna lifligt intresse. Måhända skulle det hela vunnit på, om Normans trio fått öppna konserten.

Att se på rum.

Försedd med åtskilliga urklipp ur Hyreslistan begaf jag mig ut att se på rum.
 N:r 1. 2 rum och kök. Stora, ljusa rum, fukt-fria och med utmärkt läge åt solsidan.
 Värden uppsöktes. Var så god, det är på andra sidan gården, 1 tr. upp.
 En underlig, lutartad, varm luft slog emot oss. Ja, det kan ju vara tillfälligt — de ha stått en tid. Tapeten hängde på ena väggen. Det skulle bli lagadt. Utsikten? Ja, på ena sidan mot en rad små dörrar och på andra mot en liten bakgård.
 Priset? »Ja, jag har haft 500, men nu lämnar jag den åt reel hyresgäst för 450.» Vid utgående läste jag på dörren i bottenvåningen »Tvätt- och Strykinrättning». Därpå således fuktfridheten.
 »Får jag skriva kontraktet från 1:sta oktober?» Nej, jag tackar. Icke så genast.
 N:r 2. 2 rum och kök. Alla bekvämligheter, tyst och stilla hus.

Var så god, 4 tr. upp! Vid passerandet lästes på nedre botten till höger kafé, till vänster cigarrbod samt en trappa upp till höger biljard, till vänster matsalar, hvarom man för öfrigt under-rättades af för luktsinnet ej oblandadt angenäma förmimmelser. Detta var således »tyst och stilla hus». Hyran? Ja, den är billig — 350 kr.
 N:r 3. Två rum och kök, nedre botten ö. g. Varma, trefliga rum med skilda ingångar. Alla bekvämligheter. Hyran billig.
 Lukt af mögel och hvarjehanda rotsaker mötte näsan. Golfvet hade stora springor, hvaruti de sötaste små gräsuggor täflade om priset i kapp-löpfung. Taken nedrökta och kakelugnarne fall-färdiga. Hyran? »Jag lämnar dem för 375, om det göres upp genast.» Ja, det gjordes upp genast, men ej efter värdens beräkning.
 Nu är att märka det jag aldrig »sett på rum» förr, endast känt behaget af att omedelbart efter ringningen bli insläppt i mönsterlokaler af trefnad och komfort. Så mindes jag mitt föräldrahem, så inträdde jag för fem år sedan i eget bo med min Agnes, som vuxit upp i samma slags omgifningar — och nu!
 Ja! nu såg jag på »2 rum och kök».
 Inga »oegentligheter» i affärerna hade föranlett detta. Endast dåliga konjunkurer, sorglöshet och brist på affärsgeni. Slaget kom för en vecka sedan. Vi voro unga, friska och fullkomligt oerfarna om andra lefnadsförhållanden än dem vi vuxit upp uti.
 Det här var ju nästan en skilsmessa, då det ju icke gällde att rent af bli utan dagligt bröd. Jag hade dagen efler plockat fram hela min garderob och, då Agnes kom in, pekade på frackkostymerna med tillbehör af finaste sort, teatraliskt förevisande: »En hjältes död.»
 Hon, redan iklädd en enkel trikåblus, hade svaret, fast med en viss stälklang i rösten: »Men här ser du en hjältninnsans lif.»
 Lill' Agnes hade kommit indragandes med faster Sophie, hvilken med tråde ögon sade: »Min gosse! Hvad skall detta lif bli af? Sant säger lisen: Hvad är nöden i blus mot nöden i frack?»
 Ja! Det skall nu förekommas genom att realisera fracken, ser tant, och sedan så skall det bli välstånd i kavaj.

Men nu — nu hade jag sett på rum, och nu låg jag framtupa på soffan i mitt rum och — grät. Icke »som i ungdomens vår», utan som orkanen bryter lös i högsommaren — hejdlöst. Icke var det min framtid, jag bäfvade för, utan hennes.
 Skulle hon gå i ett sådant kök, naggad af de tusende »hållning», som jag i ett nu begrep skulle möta den, som sett »bättre dagar» och icke blifvit tränad i lifvets hårda skola. För mig fanns endast nattsvart mörker. Icke ens den litvindiga glimten från revolvern stod mig till buds. Den hade för mig i hemmet alltid stämplat som den obotligaste moraliska bankrutt. Nej! nog skulle man levfa, men huru?
 Hvar kom nu denna svalka så plötsligt ifrån, midt i min brinnande förtviflan? Det blef så underligt stilla, medan Agnes låg där på knä med hufvudet i sina hopknäppta händer, så stilla som vore hon död. Nej! nog var hennes »hjalte» död, men hon lefde, och för henne fanns en väg, den jag ej kommit i håg. Hon hade börjat hjältinnans lif. Hennes lilla hand hade funnit ledråden, och min kraftfulla person låg där som ett kullbläst träd.
 Löljligt var det.
 »Flickan min! Hvad ska' vi göra?»
 »Vi skola försöka att vara snälla. Vill du nu ha' kaffé; jag tog brickan hit in.»
 Ja! det ville jag. Och hur det nu kom till, men aldrig i lefvande lifvet hade jag känt mig så frigjord, så ödmjuk och så fullkomligt övertygad om en uppehållande kraft utöfver detta flärdfulla virrvarr som kallas värld. A. M.

Innehållsförteckning.

Fanny Drakenberg, född Roemke; af *Amanda Lefler*. (Med porträtt). — Människokärlens högtid; af *Mor Hanna*. — »Hon var för oss en gåta; tant Margaretas berättelse, upptecknad af *Fanny Chrysanier*. (Slut fr. föreg. n:r). — Våra presentkort. — Iduns julkalapsbasar. — Svenska vidskeplser ur vår äldsta folkmedicin, tecknade för Idun af S. H. — Till Fredrique Hammarstedt; den 25 nov. 1893. Af *Karin L.* — Några ord om våra barns musik; för Idun af *Pussie*. — Ur notisboken. — Litteratur. — Teater och musik. — Att se på rum; af A. M. — Tidsfördrif.

Tidsfördrif.
 Bidrag mottagas med tacksamhet.
Logogryf.
 Nalkas jag till rikemannens boning,
 Blir jag jagad bort utan förskoning,
 Där man alltid skall mig oblidt se.
 Men i fattigdomens mörka gränder
 Strör jag ut mitt guld med fulla händer,
 Vittnande om Guds välsignelse,
 Fagnar månet enkelt barnasinne,
 Hviskande att bättre tid är inne
 Och att bleknad kind blir åter skär,
 Låter spira hoppets färger gröna,
 Söker allt förgylla, allt förköna,
 Huru fullt och torftigt än det är.
 Jag på dödens valplats söker kullen,
 Där en okänd, namnlös uti mullen
 Glömd af alla hvilat i sitt bo,
 Smyger sakta till dess tysta läger,
 Smyckar det med all min prakt och säger
 På mitt enkla språk: Sof ljuft i ro!
 Gifmild som jag är, jag dig vill skänka
 Några delar små att sammanlänka,
 Tagna från mitt anspråklösa jag.
 Kedja hop dem nätt med känd förmåga,
 Skall du finna svar på mängen fråga.
 Vill du taga mot min skänk, så tag!
 Konstrik matta af naturens händer;
 Hvarpå den är lagd. — Hvad just ej
 länder
 Dig till ära, om du någon gör;
 Hvad man är, när godt man trifs till-
 hoppa;
 Hvad vallflickan du får höra ropa;
 Maningsord, som du då hörfen hör;
 Relativt pronomen. — Två minörer;
 En preposition. — Hvad som väl hörer
 Till det mest förtrampade på jord;
 Två symboler utaf sorg och möda;
 Hvad den är, som dem skall understöda;
 Hufvudsak för snygghet. — Utropsord;

Hvad de åldriga ej mera kunna;
 Hvad man därför gärna bör dem unna;
 Socknar två i gamla Dalarne;
 Hvad dess son, vulgärt, man kallar ofta;
 Hvad med visshet ej kan ljufvigt dofta;
 Säkert världens bästa seglare;
 Hvad som alltid mera gen skall vara,
 Om man tar den — ja, du själf får
 svara!
 Öfver hvad du den dock ej vill ta.
 Amzon bland Floras dotterskara;
 Hvad du väl med ingen önskar vara;
 Hvad en kock med säkerhet bör ha;
 Bästa vän, näst Gud, man väl kan äga;
 Hvad blott kungen om sig själf plär
 säga;
 Hvad till tack man stundom får min-
 sann;
 Musikalisk not. — Ett stöd i lifvet;
 Liten snyltgäst. — Hvad — det är ju
 gifvet —
 Du för rampris säkert köpa kan;
 Hvad den gick uti, till stor förfaran,
 Mammans vas, när lilla Anna äran
 Sökte att med husan dela få;
 I hvad takt du ej bör sysslor sköta;
 En som du ej gärna önskar möta
 I din väg — det är jag säker på.
 Ett förvaringsrum, ej bland de stora;
 Och hvad teet gärna vill förlora,
 Om för länge det får »stå och dra»;
 Hvad på sjön nyss svanen gjorde sakta:
 Hvarför man vid eldning sig bör akta;
 Dryck, som ingen absolut vill ha;
 Hvad i mängd på marknaden plär finnas;
 Hvaruti, som kanske du lär minnas,
 Kung i Sverige en gång fann sitt slut.
 Nu är kedjan, tycker jag, tillräcklig,
 Blir den längre, blir den rent förskräck-
 lig;
 Vi den sluta af förutan prut. L— a.

Mitt andra finns af många slag,
 Och haren har ju sju;
 Det uppå näsan hade jag,
 När du fick sju för tu.
 Mitt tredje renadt och beredt
 Används mest juletid,
 Och nu du re'n har länge lett
 Åt hvad du lyssnat vid. G. ig.
Ifyllningsgåta.

T				
	N			
		M		
			A	
				O
				E

Om de tomma rutorna i figuren ifyllas, bilda de särskilda horisontala raderna: 1) en skriftlär, 2) bevingade väsen, 3) ett vattendrag i Finland, 4) ett mansnamn, 5) en tidrymd, 6) en glad själ.
 Begynnelsebokstäfverna bilda namnet på ett dryckeskärl och slutbokstäfverna namnet på en tillsats till drycken. G. R. S.
Länkgåta.
 Nedanstående siffror skola utbytas mot bokstäfver, så att ett efterföljande ord ur det föregående utan dessas omflyttning lånar en eller flere af bokstäfverna, hvarigenom de skilda orden gripa in i hvarandra liksom länkarne i en kedja.
 Det första (ordet): 1, 2, 3. Det andra: 2, 3. Det tredje: 3, 4. Det fjärde: 4, 5. Det femte: 5, 6. Det sjätte: 6, 7. Det sjunde: 7, 8, 9. Det åttonde: 8, 9, 10, 11. Det nionde: 10, 11. Det tionde: 10, 11, 12.

Gumman böjd i skogen går
 Att det första samla;
 Svårt, ty köld det andra bredt
 För den stackars gamla,
 I sin ungdom jämt hon bar
 På det tredje tunga.
 På det fjärde är hon mätt;
 Le ej så, ni unga!
 Till det femte längtar hon,
 Ber därom med ifver.
 Då det sjätte ständigt tryckt
 Trött man däraf blifver.
 Ut i stugan kallt och mörkt,
 Ej till glöd mitt sjunde,
 Slut det åttonde att ej
 Lampan tändas kunde.
 Kommer döden, knacker på,
 Frågar om hon bem vill gå,
 Skall det nionde med fröjd
 Gumman svara helt förnöjd.
 Men i spiselvrån hon har
 Trogen vän att lämna kvar;
 Hans det tionde blir nog
 Gummans enda nekrolog. S. L.
Lösningar.
 Logogryfen: Bokstaf. Tak, sto, so, ko, skot, kast, kost, kota, ost, tok, os, tafs, fot, bok, sko, saf, bast, bo, bas, fat, kosa, skaf, bak.
 Charaden: Grosshandlare.
 Ordgåtan: Masaniello, Italianare. 1) Mondovi, 2) Armabost, 3) Sara, Stina, Sofia, 4) Al, 5) Nagasaki, 6) Ihre, 7) Emden, 8) Lera, 9) Levanger, Lillehammer, 10) Oise.
 Apokopen: Stormast, Stormas, Storma, Storm, Stor, Sto.
 Tilläggsgåtan: Ost, rost, stork, träsko, prästok, korpnäst, korpnäste.
 Arimogryfen: Bertil. Brage, Ejder, Rakel, Tejas, Ister, Lejon.
 Palindromen: Kork — krok.

Portvin, skeppadt af firman **Cockburn, Smithes & Co i Oporto** och härstädes lagradt i flere år samt **garanteradt** fritt från främmande tillsatser, rekommenderas såsom synnerligen utmärkt till pris af kr. 2.10 pr but. Riks- o. Allm tel. **K. A. Nydahl & Co. Sthlm. Stureplan 2**

C. W. SCHUMACHER
 SPISBRÖD, många sorter. Försändes öfver